

Maïsrassenkeuze wordt er niet eenvoudiger op

Veehouders hebben tegenwoordig de keuze uit zo'n 200 verschillende maïsrassen. Vergelijkend rassenonderzoek moet adviseur en veehouder handvatten geven om een ras te kiezen dat past bij het bedrijf. Met de komst van een derde vergelijkende rassenlijst is die keuze er niet gemakkelijker op geworden. En in hoeverre spelen de strengere bemestingsnormen de rassen parten?

Geesje Rotgers

Vorig jaar kwam ook het Platform Maisonderzoek (PMO) Nederland met een rassenlijst. Op basis van onderzoek worden rassen met elkaar vergeleken. De vergelijkende lijsten van PPO (Aanbevelende rassenlijst) en DLV (Rassenlijst DLV Plant) bestaan al langer. De maïsveredelaars financieren het onderzoek ten behoeve van de rassenlijsten en bepalen welke kengetallen worden meegenomen in het onderzoek. Met dit relatief grote aanbod aan rassenlijsten lijkt het erop dat alle maïszaden-aanbieders nu een lijst hebben waarop het eigen aanbod gunstig uit het onderzoek komt. Voor adviseurs en veehouders maakt dit de keuze echter niet gemakkelijker, aangezien het onderzoek op de verschillende lijsten, verschillende uitkomsten laat zien. Zo heeft een bepaald ras op de ene lijst een andere VEM-opbrengst dan op de andere lijst.

JAN VAN MIDDELAAR

“Adviseurs krijgen geregeld de vraag van klanten welk ras zij zullen kiezen.”

Foto: GR

Celwandverteerbaarheid geschrapt

Het opnemen van de celwandverteerbaarheid (van de restplant) op de vergelijkende rassenlijsten was al veel langer punt van discussie. Maïsveredelaars die zich hebben toegelegd op het beter verteerbaar maken van de restplant, wilden dit onderdeel graag behouden. De leveranciers van de van oudsher korrelmaïsrassen wilden dit onderdeel liever kwijt. Hun rassen scoren traditioneel ongunstiger op dit onderdeel. De officiële lezing luidt dat de celwandverteerbaarheid uit kosten oogpunt is geschrapt. Het geldt dat hiermee vrijkomt, wordt nu gebruikt voor het invoeren van twee oogsttijdstippen, waardoor groene en afgerijpte rassen niet meer gelijktijdig geoogst hoeven te worden. Dat de concurrentie tussen de verschillende leveranciers ook een rol speelt in het schrappen van dit kengetal, wordt door diverse bronnen bevestigd.

Het schrappen van de celwandverteerbaarheid is een gemis voor veehouders met een groot aandeel maïs in het rantsoen, en relatief weinig areaal voor de teelt van maïs. Zij zijn gebaat bij een maïsras met een zo hoog mogelijke verteerbaarheid. Als je relatief weinig maïs bijvoert (zoals meestal in het noorden van het land) dan is een zetmeelrijk ras belangrijker. Ondanks dat de celwandverteerbaarheid uit de rassenlijsten is gehaald, blijven gewasonderzoekslaboratoria dit kengetal wel vermelden op de kuiluitslagen (ndf-verteerbaarheid; *neutral detergent fiber*). Jan van Middelaar, adviseur management én strategie bij PPP-Agro Advies ziet grote verschillen in ndf-verteerbaarheid op de onderzoeksuitslagen van zijn klanten. “De laagste zat dit jaar op 45 procent en de hoogste op 63 procent.” Als de ndf-verteerbaarheid 1 procent hoger is, betekent dat 0,22 kilo melk meer per dag, bij een hoog aandeel maïs in het rantsoen. Dat bleek uit onderzoek in Amerika, maar ook van Schothorst Feed Research.

Welk ras kiezen

Van Middelaar krijgt geregeld de vraag van veehouders welk maïsras zij het beste kunnen kiezen. “Mijn belangrijkste advies aan de veehouder is om goed te kijken of het maïras van het afgelopen jaar goed is bevallen. Je weet wat je in de kuil hebt. Bevalt dat uitstekend, kies dan vooral hetzelfde ras”, adviseert Van Middelaar. Ook adviseert hij het afgelopen groeiseizoen te evalueren. “Vorig jaar is er een week geweest in de vroege zomer

SCHIJN BEDRIEGT

Wat je op het veld ziet, is geen maat voor de kwaliteit van het product in de kuil.

Foto: Twan Wiermans

KWS: Terug naar de korrel

Als de bemestingsnormen worden aangescherpt, worden die op onze proefvelden ook aangescherpt, zodat de beste rassen boven komen. Volgens Jan Bakker, directeur van KWS zijn het daarnaast de extremere weersomstandigheden die de maïsveredelaar uitdagen. “Onze rassen moeten onder alle omstandigheden kunnen presteren.” KWS heeft zich in zijn selectie met name toegelegd op de kolf. “Wij kiezen voor rassen met een zo hoog mogelijke zetmeelproductie per hectare. Als wij de korrel nemen, dan hebben wij zo’n 95 procent van de voederwaarde van de maïs te pakken.” Volgens Bakker bevat de restplant weinig voederwaarde. “De koe kan daar niet veel mee; in ieder geval minder dan de verteringsproeven in het laboratorium, die onderdeel zijn van het rassenvergelijkingonderzoek, suggereren. Dat blijkt uit de vele onderzoeken die KWS zelf heeft laten doen naar de vertering van de restplant in de koe. De laboratoria werken met een ‘verteringsperiode’ van 48 uur, terwijl de maïs naar schatting maar 12 uur in de koe verblijft”, is de kritiek van Bakker. Volgens Bakker wordt de maïs geteeld voor het zetmeel en kan de restplant terug gebracht worden op het land om de bodem te verrijken met organische stof. “Als je maar minimaal mag bemesten en je brengt humus terug op het land, dan is dat gunstig voor de bodemvruchtbaarheid.”

JAN BAKKER

“Wij kiezen voor rassen met een zo hoog mogelijke zetmeelproductie per hectare.”

Foto: GR

Limagrain: Betere verteerbaarheid restplant

Om zoveel mogelijk energie van een hectare te halen, moet de maïs niet alleen rijk zijn aan kolf, maar ook een goed verteerbare restplant hebben. Limagrain besteedt daarom in zijn veredeling zeer veel aandacht aan het verbeteren van de celwandverteerbaarheid van de restplant. Daar is de veredelaar goed in geslaagd in de afgelopen jaren. De gemiddelde celwandverteerbaarheid van de rassen op de rassenlijsten ligt rond de 45 procent. “Wij denken dat een celwandverteerbaarheid tot 65 procent mogelijk moet zijn”, zegt Jos Groot Koerkamp, commercieel manager veehouderij bij Limagrain. De best verteerbare rassen van Limagrain, die onder de naam ‘LG Animal Nutrition’ in de markt worden gezet, zitten op 56 procent. “De verteerbaarheid is negatief gecorreleerd aan de opbrengst, vandaar dat het erg moeilijk is voor kwekers om hierop te veredelen”, aldus Groot Koerkamp. Marketingmanager bij Limagrain René de Munnik: “Diervoederproeven van Schothorst Feed Research in Lelystad hebben aangetoond dat melkkoeien van beter verteerbare snijmaïsrassen méér melk produceren met een gunstigere vet/eiwitverhouding. Uit proeven bleek 0,3 tot 0,6 kg meer meetmelk per koe per dag, alleen vanwege de betere celwandverteerbaarheid. Hierbij moet worden opgemerkt dat de proef is uitgevoerd met 60 procent maïs in het rantsoen.”

JOS GROOT KOERKAMP en RENÉ DE MUNNIK

“De celwandverteerbaarheid is negatief gecorreleerd aan de opbrengst, vandaar dat het erg moeilijk is voor kwekers om hierop te veredelen.”

Foto: GR

waarin de maïs hard groeide en waarin een flinke stormwind opstak. Verschillende rassen bleken niet bestand tegen dit ‘natuurgeweld’; links en rechts zijn percelen met maïs omgegaan. Soms zijn de stengels zelfs afgebroken. Zo’n ras kun je beter niet meer kiezen, een standvastiger ras op windgevoelige percelen is aan te raden.”

Volgens Van Middelaar levert een goede maïs-teelt in zijn regio (Zuid-Nederland) 17,5 tot 18 ton droge stof per hectare op. “Als je 15 ton van een hectare oogst, kan dit aan het ras liggen. Maar vaker zijn het de grond en/of het management die tekort zijn geschoten.”

Volgens Van Middelaar wordt de rassenkeuze teveel bepaald door de beeldvorming van veehouders en hun adviseurs. Loonwerkers bevestigen dat beeld gemakkelijk door te stellen dat zij nergens in de hele buurt zo’n mooi gewas hebben geoogst. “Maar een mooi vol en donkergroen gewas in het veld is lang niet altijd het mooiste voederproduct in de kuil. Wat je op het veld ziet is gezichtsbedrog. Om te weten wat de voederwaarde is, moet je meten. Meet de kuil dus goed op om te weten wat de werkelijke opbrengst is”, adviseert Van Middelaar.

Strengere bemestingsnormen

Van Middelaar komt in de praktijk nog geen voorbeeld tegen waar de strengere bemestingsnormen problemen hebben gegeven voor de maïs. “Maar die verwacht ik in de toekomst wel als de normen nog krappere worden.” Van Middelaar adviseert veehouders en hun adviseurs ook goed te kijken naar de bodemvruchtbaarheid en de organische stofbalans. “Het telen van een geslaagd vanggewas wordt steeds belangrijker. Daarom zou het goed zijn als er nog vroegere rassen bijkomen, zodat het vanggewas zich voor de winter goed kan ontwikkelen. In een gemiddeld jaar komt er van een vanggewas dat na 1 oktober is gezaaid, weinig terecht. Voor de wet is het zaaien van een vanggewas verplicht, aan de uitgroei van het gewas worden geen eisen gesteld. Volgens Jos Groot Koerkamp van Limagrain hebben de strengere bemestingsnormen samen met het veranderende klimaat wel gevolgen voor de maïsplant. De strengere bemestingsnormen maken de planten iets kwetsbaarder. En tegelijkertijd zorgt het warmer wordende klimaat ervoor dat plagen oprukken naar het noorden, zoals de bladvlekkenziekte, de wortelboorder en de stengelkever. Het is een uitdaging voor de verdelers om hun rassen hiertegen bestand te maken.